

maatte siges at staa paa den lige og almindelige Valgrets Grund, blev det heller ikke antaget. Der er nemlig nu fra alle konservative Medlemmer i Udvalget forelagt et Udjævningsforslag, der ligeledes staaar paa den lige og almindelige Valgrets Grund. Man kræver deri for Valgret til Landstinget en Alderscensus paa 35 Aar og en Statsskat. Det er mig ganske ufatteligt, at man kan sige, at Valg til Kommunerne sker paa Grundlag af den lige og almindelige Valgret, uagtet der forlanges betalt kommunal Skat, og dog kan paastaa, at Valgretten til Landstinget kommer udenfor den lige og almindelige Valgret, naar man forlanger betalt Statsskat. Det ligger lige for, at det vilde være ret naturligt og rimeligt, at man, naar man forlanger kommunal Skat som Betingelse for Valgret til Kommunerne, ogsaa forlanger Statsskat som Betingelse for Valgret til Landstinget. Men dette Forslag blev afvist.

Hvad er det da, man kalder for Indrømmelser i det foreliggende Lovforslag? Det er Forslaget om Forholdstalsvalg. Jeg maa sige, at jeg for mit Vedkommende ikke altid har været nogen begejstret Tilhænger af Forholdstalsvalgmaaden. Men Uretfærdigheden i den nuværende Valgmaade har dog gjort, at jeg har faaet Øjnene op for, at det bliver nødvendigt at indføre Forholdstalsvalgmaaden. Man kan sige, som den ærede sidste Taler sagde: Ja, Valg i Enkeltmandskredse har sine Fordele, og Forholdstalsvalgmaaden har sine Fordele; man kan ikke uden videre sige, at Forholdstalsvalgmaaden er det eneste rigtige, og at Valg i Enmandskredse er fejlagtigt. Hver Valgmaade har sine Fordele. Men eet kan man ikke undgaa at se, naar man vil se paa Valgresultaterne i de sidste 10 Aar, nemlig at Valgene i Enkeltmandskredse har gjort, at et meget stort Parti har faaet saa godt som ingen Mandater nede i Folketinget. Det er saa uretfærdigt, at man dog vist nu vanskelig kan sige, at dette Forslag om Forholdstalsvalg er en Indrømmelse til Højre. Jeg tror, at der i alle Partier findes Tilbøjelighed til at ville have denne Valgmaade indført, selv om det naturligvis ønskes paa forskellig Maade, fordi man indser, at disse Valg i Enkeltmandskredse i Længden bliver for uretfærdige. Nu er det Forholdstalsvalg, der er indført her efter Udjævningsforslaget og efter det Valglovsforslag, der foreligger, et Forholdstalsvalg, der paa ingen Maade lader Retfærdigheden ske Fyldest. Vi behøver

blot at kaste et Blik paa, at det er delt i København, Jylland og Øerne, og at København faar 18 Kredsmandater med 7 Tillægsmandater, Jylland 53 med 8, Øerne 48 med 5, og det betyder ganske simpelt, at nogen større Retfærdighed kan man ikke komme til gennem dette. Hvis man vil bevare Enkeltmandskredsene og give Forholdstalsvalget det, der tilkommer det, og som Retfærdigheden byder, saa skal man op til et ganske anderledes stort Antal af Suppleringsmandater. Men det forekommer mig ogsaa, at man i væsentlig Grad har set paa, at det, det gjaldt om, var egentlig at bevare de nuværende Kredse. Man har været bange for, at nogen af disse Kredse skulde gaa bort — selvfølgelig ikke for Folketingsmandens Skyld! Den højtærede Minister har selv sagt, at dette Synspunkt, at en Rigsdagsmand er Ejer af en Kreds eller af et Mandat, som ikke uretmæssig maa berøves ham, ikke lader sig opretholde, og saa siger han videre: Nej, det, der er en Uretfærdighed, er det, der begaaes mod Kredsene, naar man ikke opretholder de nuværende. Det er altsaa aldeles ikke af Hensyn til de 114 Folketingsmænd, at man ønsker at bevare disse Folketingskredse, nej, det er af Hensyn til Kredsene selv. Den stakkels Kreds, som ellers kunde komme til at undvære den udmærkede Mand, der repræsenterer den! Jeg maa der sige, at hvad enten man tager større eller mindre Kredse, faar Kredsen sin Folketingsmand. Tager man større Kredse, som det sidste ærede Medlem (Enevold Sørensen) antydede, saa faar netop denne Kreds et større Antal Folketingsmænd til at repræsentere sine Interesser. Jeg synes derfor, at det Hensyn til Kredsen, som den højtærede Minister og maa ske Folketinget i det hele taget lader til at tage, er ganske uberettiget, for Kredsene faar deres Folketingsmænd ganske uanset, om man beholder Enkeltmandskredsen, eller man tager Forholdstalsvalg i større Kredse.

Men, som sagt, det Forholdstal, her er indført med de 120 Kredse og de 20 Suppleringsmandater, er ikke et Forholdstalsvalg, der vil vise sig effektivt, og de 140 Mandater, den store Forøgelse af Folketingsmændenes Antal, er der jo heldigvis ogsaa saa megen Modstand imod ikke alene her, men ude i Landet, at det vistnok vil vise sig, at det aldeles ikke kan opretholdes. Jeg mener derfor, at man burde forsøge, om der ikke kunde findes en Løsning, hvorefter man gik til Valg i større Kredse. Den sidste ærede Taler